

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglaš: enostopna min vrsta
makrat 50 para, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

P. n. Licejalna knjižnica
Pavšalni franko.
Ljubljana.

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 360
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44
Rokopisi se ne vračajo.
Vprašanjem je priložiti znamke
za odgovor.

Kumanovska proslava. Kraljev govor.

»V NAS SE NAHAJA STARI KUMANOVSKI DUH IN MI SMO PRAVLJENI BRANITI VSE, KAR SMO SI PRIBORILI.«

Kumanovo, 25. oktobra. (Izv.) Danes je bil tu prirejen častniški dimer, na katerem je imel kralj Aleksander nastopen govor: Moji gospodje častniki! Ta dan pred desetimi leti se je srečala prva srbska armada pod mojim poveljstvom na tem, s toliko plemenite krvi napojenem polju z našim sovražnikom in tu so bili po dvodnevem srčitem boju zdrobljeni okovi petstoletnega suženjstva in utrdjeni pristizi našega orožja. Tri tedne kasneje je pal Bitol in bil s tem uničen zadnji ostanek naših sovražnikov. Tako se je pod mojim pradedom leta 1804 začel boj leta 1912 na-

daljeval, ko so naznanili topovski streli z Runija naše narodno osvobodjenje. Ti topovi niso odnehali do leta 1918, dokler nismo z junaškim orožjem in mišicami naših sinov osvojili naše razširjene domovine. Šele danes smo ponosno in častno utaknili svoje meče v nožnice. V nas se nahaja stari kumanovski duh in mi smo odločeni braniti vse, kar smo si priborili. Pozivljam Vas, moji gospodje častniki, da se spominjamo naših ponosnih tovarišev, ki so na tem bojnem polju padli za kralja in domovino. Slava jim! Dvigam to čašo na čast naših hrabrih in zmagovalnih vojsk!

SVETA MISEL KUMANOVSKIH ŽRTEV PROSLAVLJENA PO PREDSEDNIKU NARODNE SKUPŠČINE.

Po kraljevem govoru je pozdravil armado, minister vojne in mornarice general Vasić, na kar je povzel besedo predsednik narodne skupščine dr. Edo Lukinč, ki se je v svojem govoru spominjal bojev pod nesmrtnim srbskim voditeljem Karagorgijem leta 1804, kakor tudi vseh drugih bojev do leta 1918, ki jih je bojeval srbski narod za ustanovitve svobodne države. Srbija je bila nadev, ki smo ječali pod večnim jarmom mogočnega avstro-ogrškega imperija. Na Srbijo smo gledali vedno kot na naš Piemont, ki nas nekega dne po težkih bojih dovede do osvoboditve in zedinjenih vseh Srbov. Hrvatov in Slovencev. Zato je bil vsak uspeh Srbije hkrati naš uspeh in vsaka bol Srbije naša bol. Ko so zagnili prvi topovski streli v balkanski vojni, niso našli prijaznega odseva samo pri Srbih v J. Srbiji, temveč tudi nam je bilo jasno, da se na bojiščih Južne Srbije začneja reševati usoda vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zmaga na Kumanovem je pomenjala za nas začetek ustvarjanja naše velike države. Zato slavimo danes zastopniki parlamenta in združenih Srbov, Slovencev in Hrvatov prve žrtve, ki so bile storjene za ustvaritev naše države in se klanjajo spominu znanih in neznanih kumanovskih junakov. Pelniki načrt Avstrije, da bi uničila Srbijo, katere rane se še niso zacelile in na ta način onemogočili našo veliko nalogo, se je izjavil in danes slavimo na Kumanovem spomin prvih svetlih žrtv balkanske vojne. Udarci, ki je bil na-

menjen Srbiji, je odletel nazaj na onega, ki je povzročil svetovno vojno. Zastopniki naroda vam prisezamo, znani in neznani junaki, da nas bo vse, kolikor tudi so naša mnenja v drugih ozirih različna, vse brez razločka neomajno družila ista sveta misel, ki nas je doslej vodila in za katero ste dali vi svoje življenje. Govor dr. Lukinč je bil živahno odobran in je napravil na vse udeležence globok utis.

MANEVRI IN PREGLEDOVANJE ČET.

Beograd, 25. okt. (Izv.) Včeraj jutraj ob 8. so se začeli manevri in pregledovanje čet. Čete so defilirale pred kraljevo dvojico, zastopniki vlade in poslanci ter pred veliko množico naroda. Po pregledovanju čet je imel vojni minister general Miloš Vasić slovesen govor. Sročil je priredila kumanovska občina svečano večerjo za 250 oseb. Dopoldne se je služila v skopljanski cerkvi zahvalna maša. Nocoj se vrne kralj in kraljica v Beograd.

Beograd, 25. oktobra. (Izv.) H kumanovski proslavi so dospeli odposlanci iz vsake države, vendar ne v tolikem številu, kakor se je prvotno pričakovalo. Tako na primer je bilo iz vse Dalmacije pri proslavi navzočih le šest odposlancev in nekaj iz Hrvatske. Posebno je bilo opaziti, da je bilo prisotnih le malo odposlancev in da muslimanski poslanci sploh niso prišli na Kumanovo. Tudi nekaj drugih klubov ni bilo zastopanih.

POSLANCI NARODNE SKUPŠČINE NA POTI V PRAGO.

Beograd, 25. oktobra. (Izv.) Češko-slovaški poslanik v Beogradu se odpo-lje skupno z našimi poslanci v Prago k svečanostim povodom ustanovitve samostojne češkoslovaške republike in ujedinjenja češkoslovaškega naroda. Odhod bo jutri jutraj ob 7. uri. Skupno odpotuje v Prago 72 odposlancev in 4 ministri.

USTANOVITEV NOVIH BAKTERIJO-LOŠKIH LABORATORIJEV.

Beograd, 25. oktobra. (Izv.) Bakterioloških laboratorij, ki jih je prejelo ministristvo narodnega zdravstva, so bili razdeljeni na Kragujevac, Zaječar, Novi Pazar, Subotico in Mostar. Ostalih 5 ostane kot rezerva za postaje, ki se imajo na novo ustanoviti.

SOVJETSKI DELEGAT S POLITIČNO MISIJO V BEOGRADU.

Beograd, 25. oktobra. (Izv.) Kakor poročajo iz Sofije, je bilo že nekaj ruskih beguncev organiziranih in poslanih nazaj v Rusijo. Akcijo vodi odposlanec sovjetskega rdečega križa Kolečkov, ki pride te dni tudi v Jugoslavijo, kjer se že vrše priprave za prevoz ruskih beguncev v domovino. V Beogradu se govori, da je njegov prihod v zvezi s politično misijo pri naši vladi.

KARABINIERJI NAGAJAJO NAŠI POŠTI NA SUŠAKU.

Sušak, 25. okt. a. (Izv.) Ob naši meji stoji karabinjerji so včeraj popoldne brez vsake utemeljitve prepovedali, da bi vozila jugoslovska pošta po 18. uri k Sv. Anji, kakor je bilo to doslej običajno, da je še dosegla večerni vlak, ki vozi proti Zagrebu.

JUGOSLOVANSKA POMOČ GLADUJOČIM V RUSIJU.

Beograd, 25. oktobra. (Izv.) Nocoj odpotuje v Rusijo profesor Gjorgjević kot odposlanec odbora za gladujoče v Rusiji. Z njim se odpelje tudi Nikola Rac-Popović in sicer do Carigrada, kjer nakupi za dva in pol milijonov moke in za 500.000 dinarjev sladkorja in mila. Čim bo to blago nepravilno, odpotuje profesor Gjorgjević v Odeso, kjer bo organiziral razdelitev. V ta namen se Gjorgjeviću v Carigradu prideli še en odposlanec.

ZAKLUČEK PROMETNEGA DOGOVORA Z NEMČIJO.

Beograd, 25. oktobra. (Izv.) Jugoslovanski in nemški delegati so sklenili na svojem sestanku v Mariboru dogovor v vprašanju vzpostavitve prometa med Nemčijo in našo državo. Ta dogovor stopi v veljavo dne 1. januarja 1923.

Borzna poročila.

Curih, 25. okt. Dunaj 0.12375, New York 546.75, London 24.34, Pariz 39.15, Milan 22.17, Praga 17.75, Budimpešta 0.2175, Zagreb 2.60, Bukarešta 3.60, Varšava 0.045, Dunaj 0.0075, avstrijske krone 0.0078.

Berlin, 25. okt. Dunaj 6.03, Budimpešta 176, Milan 17.955, Praga 14.413, Pariz 31.720, London 19.850.25, New York 4463.81, Curih 81.795.

Praga, 25. okt. Dunaj 0.036, Berlin 0.65, Rim 125.25, Budimpešta 1.275, Pariz 219.25, London 137.125, New York 30.90, Curih 564.50, avstrijske krone 0.041, italijanske lire 124.25.

Dunaj, 25. okt. Devize: Zagreb 299.75—300.25, Beograd 1199—1201, Berlin 16.85—17.15, Budimpešta 28.70 do 28.80, London 328.300—328.900, Milan 2986—2994, New York 73.800 do 73.950, Pariz 5264—5276, Praga 2397 do 2403, Sofija 499.50—500.50, Curih 13.485—13.515, Valute: ameriški dolarji 73.375—73.675, bolgarski levi 488 do 492, nemške marke 17—18, angleški funti 327.700—329.700, francoski franki 5205—5235, italijanske lire 2952.50 do 2967.50, dinarji 1183—1187, romunski leji 489—491, švicarski franki 13.390 do 13.450, češkoslovaške krone 2385 do 2395, madžarske krone 28.35—28.55.

Zagreb, 25. okt. Devize: Dunaj 0.0815—0.0865, Berlin 1.24—1.54, Bruselj 425—475, Budimpešta 2.33—2.63, Bukarešta 42.25—43.75, Italija 250—254, London 275.50—280.50, New York 61.50 do 62.50, Pariz 442.50—447.50, Praga 201.50—204.50, Švica 1135—1145, Varšava 0.65—0.75. Valute: ameriški dolarji 60—61, avstrijske krone 0.085—0, bolgarski levi 0—40, češkoslovaške krone 198.50—201.50, angleški funti 272.50—277.50, francoski franki 437.50 do 442.50, grške drahme 0—100, nemške marke 1.51—1.71, romunski leji 40.75—42.25, švicarski franki 1120 do 1130, italijanske lire 242—250, poljske marke 0—0.70.

FRANCIJA ZAHTEVA TUDI DUŠIK OD NEMČIJE.

Pariz, 25. okt. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bilo na predlog ministra za poljedelstvo sklenjeno, naj Francija zahteva od Nemčije poleg drugih dobavk v blagu tudi dušik, ki je potreben za pospeševanje in gojitev poljedelstva.

Fašistovske gorilače.

Zadnjič sem se nahajal v Trstu in pri ti priliki spoznal simpatičnega, mladega vojaškega zdravnika, ki je pravkar dovršil študije na padovanskem vseučilišču. Mladi mož je bil visoko naobražen, obenem pa odkritosrčnega srca. Setala sva se po pomolih ter se predajala, gledajoč poetično igro jesenskih vetrov in pluskajočih valov, radujočemu življenjskemu čustvu.

V takem razpoloženju načneš višja vprašanja, zabredeš k veri, lepoti ter končno k spornim zadevam narodov-sosedov tostran in onstran jadranskih obal.

Govorila sva o fašizmu. Moj prijatelj mi je razlagal takole: Vi inostranci se gotovo ne morete uživet v pojav italijanskega fašizma. Tudi jaz sem mu nasproten. Toda ni tako zanič, kakor si domišljajo človekoljubni pacifisti. Za Italijo je bil eksistenčna potreba. Pomislite, da je svetovna vojna zapustila v italijanskem narodu veliko razočaranje ter revolucionarno psihozo, kakor v nobeni drugi zmagovalni državi. Italijansko podnebje je bilo s klicem po revoluciji prenasršeno. Koloni so že občevali svojim gospodarjem vislice in požige gospodskih gradičev, v Turinu se je delavstvo polastilo tovarov, ukazovalo, ustrahovalo vojsko, javne oblasti. Ne samo predznaki, dejstva sama so že govorila o vzplamtevanju tiste strasti navadnega človeka, ki ji pravimo zavist in ki je kmalu čakala trenutka, da v splošni pobesnelosti uniči vse nacionalne dobrine, prevrže Italijo v kaotičen vulkan ter pričara drugo Rusijo. Kdor je v tistih dneh potoval po gornji Italiji in videl oblastno vedenje tamošnjih kolonov in tvorniških delavcev, je strahoma spoznal, kaj se pripravlja.

Tu je posegel fašizem. Ne s političnimi sredstvi, s teorijami, z vojaštvom. S palico, s požigom, z bombami! Začel se je dosloven pretep italijanskega revolucionarnega, boljševiškega delavstva. Fašizem je temeljito zapopadel načelo osebnega ustrahovanja naroda, kojega bistvo je kričavost, nebrzdanost, strahopetnost. Prišlo je tako daleč, saj posameznosti tega boja so vam itak znane, da se je poslednja generalna stavka izjavila, ker so fašisti stavknjoče delavstvo s krvavimi, navadnimi pretepi prignali nazaj v tvornice na delo. To je slo o delavca do delavca, od tovarne do tovarne. Fašizem je izpametoval italijanski narod s pretepom, z brahijalnim ustrahovanjem. Nizka in strahopetna, kakor je množica povsod, predvsem pa v Italiji, se je udala edinoletu temu preprostemu sredstvu. V tej činjenici leži skrivnost fašistovskega uspeha.

Toda po drugi strani je treba videti v fašizmu kot pokretu tudi nekaj svetlih strani. Fašizem je prvi veliki družabni pojav v italijanskem javnem življenju, ki vlija in privzgaja italijanskemu narodu borbeno, pogumno, žrtvijočo se duševnost. To so kvalitete, ki so temu narodu popolnoma tuje. Od teh pa zavisi trajna državna in nacionalna samostojnost. V tem oziru je torej fašizem pozitiven faktor za duševno vzgojo italijanskega naroda. Bil je nasilen, pretepaški, krivičen, kaj zato! Narod je danes ukročen, ustrahovan, ostaja samo še vlada, da se je fašizem polasti in da dokaže svojo vitalnost tudi na tem vrhovnem polju nacionalnega udejstvovanja.

Ta razlaga fašistovskega gibanja se mi je zdela zelo enostavna, začudil sem se praznoti nemških sociologov, ko se pa narodi dajo voditi tudi z biči. Jaz sem se tega pogovora spomnil, ko sem prebiral besede gosp. Mussolinija na kongresu v Napolju ter razmišljal o tem, kaj nastane, če fašisti v resnici dobe italijansko vlado, ali vsaj poglaviti resort, zunanje ministristvo v svoje roke. Zelo naivno je, ako mislijo fašisti, da bodo mogli v zunanji politiki posnemati metode, ki so jih uporabljali proti svojim notranjim bratom. Vsa kričavost in poetična zgornost o tretjem Rimu, kapitolu in njihovem morju ne bo zalegla ničesar. Edino, kar bodo skuhal, bo obnovitev stare trozveze med Berlinom, Dunajem in Budimpešto, ki pa topot ne bo hodila v žerjavico za italijanske aspiracije proti slovanskim narodom. Za prijateljstvo slovanskih narodov se bodo pehali ne samo Angleži, Francozi in drugi narodi bolj proti vzhodu. Tudi Nemčija, edino upanje italijanskih fašistov bo iskala dobro sosedstvo z nami vsemi, ki bomo stvorili eno nezlomljivo slovansko verigo do pred tržaških vrat italijanske države.

Fašizem bi za nas bil izključno notranja zadeva italijanskega naroda, da se ta stranka pretepaškega ustrahovanja ni spozabila tudi nad ostanki našega naroda v Julijski Benečiji. Iz našega naroda niso fašisti preganjali revolucionarno upornost, njemu niso vlivali poguma, borbenosti, na njem so gazili srčno bitje in plemeniti obraz slovanskega naroda. Prišel bo dan, ko bo tudi slovanski človek zamahnil, da nihče ne bo tvegati ponižati slovanskega imena. Da tega dne ne doživi ravno italijanski narod, naj gledajo fašistovski zunanji ministri.

Giolitti sestavlja italijansko vlado.

FAŠISTI IN KATOLIŠKA STRANKA DOBE PO TRI LISTNICE. VARNOSTNE ODREDBE NA FAŠISTOVSKEM KONGRESU V NAPOLJU.

Milan, 25. oktobra. (Izv.) Kakor poročajo iz Rima, smatrajo parlamentarni krogi za gotovo dejstvo, da sestavi Giolitti vlado z ali brez fašistov. Govori se, da se bodo fašisti zadovoljili s tremi ministrskimi listnicami, dočim zahteva katoliška ljudska stranka zase prav toliko mest. Giolitti bo skušal pridobiti za sodelovanje Orlanda.

Rim, 25. oktobra. (Izv.) Radi naših nastopanja fašistov na kongresu v Napolju je vlada sporazumno z generalnim štabom odredila obširne vojaške korake, da prepreči nemire. V Napolju je bilo poslano večje število vojakov

pod poveljstvom generala Diaza. Giolitti je v nekem govoru izjavil, da morajo fašisti dobiti v parlamentu primeren zastopstvo, vendar se to ne sme izsiliti. Ko je govoril o finančnem in gospodarskem položaju Italije, je zahteval najodločnejših odredb, ker je sicer vsaka rešitev Italije izključena. Generalni tajnik fašistov Bianchi je izjavil, da more politiko močne roke, ki jo zahtevajo vse stranke, izvajati le ena stranka, v kateri bodo imeli moč fašisti. Fašisti hočejo vzpostaviti državno avtoriteto.

V NEMČIJI VELJAJO SAMO SOVJETSKI POTNI LISTI.

Beograd, 25. oktobra. (Izv.) Nemška vlada je naročila svojim poslanikom v inozemstvu, naj smatrajo potne liste, katere so izdali zastopniki carske Rusije za neveljavne. Poslaništva na take potne liste ne smejo dati vizuma za potovanje ruskih beguncev v Nemčijo. Za edino pravilne potne liste naj smatrajo le one, ki so jih izdali oficijelni zastopniki sovjetske Rusije in le s temi potnimi listi je ruskim beguncem dovoljeno potovati v Nemčijo.

TUDI ANGLIJA ZA IZPREMEMBO VERSAILLESKEGA MIRU?

Stockholm, 25. okt. (Izv.) »Dagbladet« piše o govoru, ki ga je imel bivši angleški ministrski predsednik Lloyd George v Londonu in v katerem je ta državnik priznal, da je tudi Anglija so-kriva na izbruhu svetovne vojne. Med drugim je tudi dejal, da mora človeštvo v interesu pravičnosti zahtevati izpremembo versailleskega miru, ki pripisuje vso krivdo Nemčiji.

Zemljoradniški zbor v Banjaluki.

Beograd, 25. okt. (Izv.) Nocoj odpotujejo iz Beograda odposlanci zemljoradniške stranke na pokrajinski zbor, ki se bo vršil dne 27., 28. in 29. v Banji Luci. Zbora se udeležijo veliko število poslancev, kakor tudi mnogo delegatov zemljoradniških svetov. Kolikor se more dosejati ugotoviti, bo zlasti mnogo udeležencev iz Bosne in Hercegovine ter iz Dalmacije. Govori se, da bo zbor zelo buren, ker se bodo na njem obravnavala še sporna in nepojasnjena vprašanja. Dnevni red zbora je nastopen:

1. Otvoritev zbora in volitev predsedstva.
2. Poročilo o delovanju glavnega izvrševalnega odbora.
3. Poročilo o delovanju zemljoradniškega poslanskega kluba.
4. Poročilo o delovanju zemljoradniškega akademskega omladinskega kluba.
5. Določitev splošnega kmetijskega praznika.
6. Poročilo o agrarni reformi.
7. 8. 9. in 10. Poročila o notranji, zunanji, prosvetni in socialni politiki.
11. Volitev članov glavnega odbora.
12. Vprašanje organizacije zemljoradniške omladine.

Kongres jugoslovanskih evangelistov

NOVA CERKVENA RAZDELITEV JUGOSLOV. EVANGELISTOV.

Beograd, 25. okt. (Izv.) Včeraj se je vršil v Novem Sadu kongres evangelistov. Na tem kongresu se je sklenilo, da se še dalje priznava upravni odbor evangelistične cerkve augsburške konfesije, toda pod pogojem, da se osnuje ožji in širši upravni odbor, ki naj začne takoj z organizacijo celokupne evangelistične cerkve. Cerkev naj sestoji iz dveh distriktov: slovenskega in nemškega ter naj ima enega škofa in

enega generalnega nadzornika. Ta dva se vsako tretje leto menjata, in sicer tako, da bo v eni upravni periodi škof Nemec, nadzornik pa Slovenec; v drugi periodi bi bilo to obratno. Kongresa se je udeležilo tudi predsednik luteranske cerkve v Ameriki Lauri-Lorsen, ki je opozarjal na potrebo zblizanja slovenskih in nemških evangelikov v naši državi.

BELA KUN V ŠVICI S POTVORJENIM POTNIM LISTOM.

Bern, 25. okt. (Izv.) Bivši predsednik madžarske sovjetske republike in madžarski ljudski poverjenik Bela Kun se baje nahaja v Švici.

Bern, 25. okt. (Izv.) K bivanju bivšega predsednika madžarske sovjetske republike se doznava še, da je prišel v Švico s potvornim potnim listom, glasečim se na ime Albert Adler. Vse policijske oblasti v Švici so bile obveščene in pozvane, naj Belo Kuna pri- mejo in takoj pošljejo ovadbo zveznemu pravdnistvu, ki bo ukrenilo nadaljne korake.

ANGLIJA PREVZAME NADZOR NAD NEMŠKIMI FINANCAMI.

Pariz, 25. okt. (Izv.) K predstojenju potovanja reparacijske komisije in

Klerikalni kandidat dr. Perič.

Socijalna demokracija je razdeljena v nešteto struj in strujic. V Ljubljani so posebno znani skupini g. Bernota in g. dr. Periča. Prvi ima besedo pri »Napreju«, drugi pri »Zarji«. Gospod Bernot nastopi pri občinskih volitvah samostojno z listo oficijelne socijalne demokracije (SSJ), dočim se je gospod dr. Perič odločil za zvezo s klerikalci.

Gospod dr. Perič utemeljuje v »Zarji« skupen nastop s klerikalci nekako tako-le:

Vsled obstoječega volilnega reda obstoji nevarnost, da zmaga pri volitvah reakcija (mišljena je oficijel. JDS). Z ozirom na to se morajo združiti vse opozicijske stranke na eno listo, da zmaga napredna misel. Za socijaliste velja načelo, da se ne združijo z meščanskimi strankami. Enoten nastop je zato mogoč le na podlagi specialnega komunalnega programa, ki je obvezen za vse pristaje koalicije, v vseh drugih vprašanjih se pa stranke med seboj ne morejo vezati in imajo svobodno roko.

Skrajno pomanjkljiva utemeljitev. Še prav posebno zato, ker naj opraviči socijalne demokrate, da nastopajo skupno s klerikalci.

Nikdar še nismo čuli, da se zastopa napredno misel s tem, če napredne stranke nastopajo na eni listi skupno s klerikalci. Napredna misel ne določuje pojmov samo za gospodarska in socijalna vprašanja, ampak predvsem tudi za kulturna, katerih rešitev spada v važen delokrog mestne občine ljubljanske. Če že smatra socijalna demokracija klerikalce v gospodarskem in socijalnem oziru za napredne, jih v nobenem slučaju ne more smatrati v kulturnem oziru. To je neizpodbitno dejstvo, katerega je ravno dr. Peričeva stranka nešteto krat najodločneje naglašala.

Nadalje pravi gosp. dr. Perič, da se socijalisti po njegovem mnenju ne smejo družiti z meščanskimi strankami. Kaj pa so klerikalci kot meščanska stranka v socijalističnem smislu? Kdor je prebral samo par strani marxističnega socijalizma, ne bo o tem niti trenotek dvomil. Smešno je zato, če utemeljuje gosp. dr. Perič svoje odklanjanje stališče nasproti meščanskim strankam s tem, da se izreka za skupen nastop z meščansko klerikalno stranko.

Kaj pomeni koalicija s klerikalci s specialnim komunalnim programom in prosto roko v drugih vprašanjih, dobimo pa najlepši odgovor v obnašanju klerikalcev v bivšem občinskem svetu ljubljanskem. Komunalni program so razumeli klerikalci vedno tako, da so pri vsaki priliki poskušali pridobiti na podlagi komunalnega programa dragocene strankarske koncesije, dočim so prosto roko v drugih vprašanjih zopet razumeli tako, da so poskušali pod zaščito koalicijskega župana, izživati napredno ljubljano z raznimi kulturno-bojnimimi ofenzivami. Klerikalcem so se njih namere izjavile, ker so bili takrat preslabotni in ker so bili vsled odločnega odpora narodnih socijalistov v vedni nevarnosti — (in tega so se klerikalci zelo bali), da se koalicija z njimi razbije in stvori nova, seveda brez njih.

Cesar niso mogli doseči klerikalci v bivši koaliciji v občinskem svetu ljubljanskem, to upajo doseči v najnovejši klerikalno-komunistični zvezi.

Sedaj se ne gre več samo za slučajno koalicijo, ki je z vsakim dnem odpovedljiva, ampak za zvezo, v kateri so dobili klerikalci v sporazumu s komunisti odločen vpliv.

G. dr. Perič se menda vsaj ne domišlja, da bo s svojo politično močjo preprečil klerikalne namere, gospod dr. Perič s tristo volilci. Gospod dr. Perič je lahko uverjen, da ga klerikalci kandidirajo samo zato, ker ga trenutno potrebujejo za slepilo napredni ljubljani. Vsega tega se zavedajo tudi socijalni demokrati. Zato ne obsojajo dr. Peričeve zveze s klerikalci samo oficijelni socijalni demokrati, ampak tudi njegovi ožji pristajci, njegovi dosedanjí najboljši sodelavci.

Utiš imamo, da se je g. dr. Perič samo za ceno ljubljanskega županskega stolca politično udinjal klerikalcem. Res škoda, da je bil za g. dr. Periča merodajen predvsem naslov ljubljanskega župana, katerega pa še poleg vsega v klerikalno-komunistični zvezi dosegel ne bo. Tretjega decembra se bo gospod dr. Perič lahko prepričal, da klerikalni kandidati v Ljubljani nimajo večine!

Kontrasti.

Beograd, 23. oktobra 1922.

»Deutsches Volksblatt«, ki izhaja v Novem Sadu, je posnel po »Jugoslaviji« celotno poročilo o zborovanju narodno-socijalistične stranke za pravice slovenskih manjšin na Dunaju. H koncu pristavlja, da je to dokaz, kako neresnične so vesti o zatiranju Slovanov v Avstriji. Posebno pa naglašja, da imajo avstrijski Slovani volilno pravico, kar potrjuje deželni poslanec Klimeš, ki je imenovanemu zboru predsedoval ter je bil kot poslanec izvoljen na Dunaju.

Kdor bere kritiko tega lista, bi res mislil, da se avstrijskim Slovanom bogve kako dobro godi v primeri z našimi Nemci. Glede volilne pravice se Nemci v Jugoslaviji pač nimajo pritoževati, ker imajo na podlagi vidovdanske ustave iste pravice kot državljani srbsko-hrvatske-slovenske narodnosti, da se izrazijo v žargonu naše ustave. Razlika bo v tem: dočim bodo oni šli svobodno na volišče, so bili Slovenci na Koroskem pri zadnjih volitvah izpostavljeni največjim nasilnostim. Da imajo Nemci pri nas vse politične pravice kot ostali naši državljani, se bo pokazalo v najkrajšem času ne daleč od Novega Sada, v Pančevu. In sicer bodo Nemci in Madžari

pri tamkajšnjih volitvah nastopili skupaj z demokrati proti radikalom, da jih zrušijo, kakor pravi današnja demokratska »Pravda«. Torej v isti sapi, ko so razpisane volitve, za katere se Nemci pridno pripravljajo, trdi »Deutsches Volksblatt«, da so brez volilne pravice. Ko bodo razpisane državnozbornske volitve, bodo istotako pisali, dokler ne bodo dobili svojih zastopnikov, ki jih vendar ne bodo mogli zatajiti. Se neniško pisanje je namenjeno za zunanji svet, da bi dokazali, kako brezpravni da so. Tega pa ne povejo, da se jim do danes niti en las še ni skrivil, dočim triptjo Slovani v Avstriji, posebno pa Slovenci najtežja preganjanja in nasilstva.

Pa če drugi kontrast je treba poudariti. Slovenski demokrati so v Mariboru sklenili resolucijo proti Nemcem. Ista stranka pa se v Pančevu veže z Nemci in Madžari proti svojim zaveznikom v vladi, proti radikalcem. Kdo je že videl večjo hinavščino? Vsak, ki pozna demokrate, bo priznal, da se nič drugače ne bo zgodilo na Štajerskem, ako bo v korist demokratski stanki. — Če ne danes, pa jutri. Merodajna je samo korist stranke.

Tracija in mir na Balkanu.

Premirje med Grki in Turki je podpisano. Grki že izpraznjujejo Tracijo. Telegrami, ki jih izhajajo iz dne, nam poročajo o veliki nerednosti, ki vlada v grški vojski, ki se demoralizirana in resignirana vali skozi Tracijo. Hrušče kakor to pa je, kar mora trpeti domače prebivalstvo: požigi, beg slabo oblečenih beguncev, rop, plenjenje, nesigurnost heterogene prebivalca, to so sadovi grškega poraza in turške zmage za to trdno ljudstvo.

Ker smo kakor cela Evropa in prav posebni meri mi zainteresirani na tem, da zavlada enkrat na Balkanu mir, in ker ta mir zavisi tudi od tega, kako se vredi vprašanje Tracije, ne bo odveč, če si ogledamo stališče Bolgarov glede Tracije, kakor smo ga posneli po izjavah neke bolgarske osebnosti, namerjenih francoski javnosti. Te izjave skušajo dokazati, da je edina rešitev Tracije avtonomija, ki bo ob enem veliko pripomogla k temu, da se izmirijo posamezne balkanske države.

Z geografskega stališča je Tracija enotna, ker ima naravne meje. Na vzhodu in na jugu mejni na trele morij, severna meja pa je gorovje; njeno zapadno mejo pa tvori tok reke Mesta. Poleg tega teče skozi Tracijo reka Marica, ki bi lahko postala važna prometna pot. Mesti pa Tracija okoli 36.000 km² in ima okoli en milijon prebivalcev.

V ekonomičnem pogledu je Tracija poljedelska dežela. Prideluje poleg žita tobak, svilo, izvrstno vino itd.

Dogodki zadnjih desetih let so vzgojili tracijsko razporejeno prebivalstvo tudi politično ter ga privadili, da je postalo zmerno in tolerantno. Pod prosvitljeno in nepristransko vlado, ki bi stala pod protektoratom Zveze narodov bi v prihodnje lahko harmonično delovalo tako v javnem političnem kakor v ekonomskem življenju.

Že v letih 1908—1912 so dobili Tracijski pod turškim gospodstvom nekaj političnih pravic, bolgarski režim v zapadni Traciji, ki je trajal sedem let (1912—1919), pa je te pravice v zdatni meri povečal. Na podlagi splošne volilne pravice so Tracijski postali volilci, ki so tako dobili svoje zastopnike v občini in v parlamentu. Sicer pa so za čas pogajanj v San-Remu večkrat zahtevali avtonomijo pod varstvom Zveze narodov.

Avtonomijo bi z veseljem sprejelo zlasti bolgarsko prebivalstvo, čigar velik del živi v begunstvu na Bolgarskem. Zlasti na gospodarskem polju bi bolgarsko prebivalstvo lahko veliko pripomoglo k procvitu te izkušene dežele. Saj je Bolgar znan po svoji pridnosti in vztrajnosti. Je izvrsten poljedelec, ki bi v avtonomni Traciji jako mnogo prispeval k temu, da bi te zapuščene pla-

note postale res dežela blagostanja, za kar so dani vsi pogoji. Bolgarska sama pa bi se iznebila nešteti beguncev in bi poleg tega dobila skozi avtonomno Tracijo dohod k morju.

Turki reklamirajo Tracijo zase radi dveh razlogov: radi obrambe njih glavnega mesta in na podlagi narodnostnega principa. A strategična varnost Carigrada bi bila zagotovljena tudi z avtonomno Tracijo, v kateri bi se tudi mohamedansko prebivalstvo svobodno razvijalo.

Pa tudi za Grčijo je po dogodkih zadnjih mesecev izgubila Tracija svoj prejšnji pomen. Za Grke je bila Tracija etapa proti Carigradu. Sedaj pa je zgu-

bljena Anatolija, Turki prihajajo zopet v Carigrad. Ker je torej Tracija zgubila za Grke svoj strategični značaj, bi postala v novi situaciji zanje trdo breme, zlasti ker grški element ne repräsentira večine; v vzhodni Traciji je od 220.000 duš le kakih 51.705 Grkov, v zapadni Traciji pa so razmere približno iste.

Avtonomna Tracija bi služila tudi za to, da bi izmirila sosedne države. Grčija, Bolgarija in Turčija bi imele isti interes, da se dežela konsolidira: na eni strani bi te države želele, da se njihovi soplemeniki s Tracijo svobodno razvijajo, na drugi strani pa bi imele za svojo sosedo državo, čije nevtralityeto bi garantirala Zveza narodov.

Politične vesti.

Zopet dr. Kukovec.

Dr. Kukovec je zopet iznašel nov dokaz za svojo mariborsko oblast. — Ljubljana je kriva, da se štajerski glavarstvo doslej niso inšpicirala. Iz tega dejstva izhaja za g. Kukovca nujnost ustanovitve posebne mariborske oblasti! Ne pomislj pa pri tem, da je pravzaprav učinil lep poklon štajerskim glavarstvom, ko jim naznanja, da so potrebna inspekcije. Ali sme minister na razpoloženju na tak lahkomišeln način razširjati nezaupanje državne oblasti in blatiiti s tako pavšalnimi namigavanji ugled okrajnih glavarstev?

Kumanovski invalidi.

V teh svečanih dneh, ko se proslavlja zgodovinska bitka na Kumanovem in se obnovljajo spomine na ideale in žrtve, ki so pale za svobodo celokupnega jugoslovanskega, se nehoti zamisliti na desetisoče, ki so davno strohnili pod blagoslovljeno zemljo kumanovske bojne poljane in pa na kumanovske invalide. Saj to je ravno zmisel nacionalne proslave: da se ožarijo žrtve osvobodilnih bitk s poklonom čelega naroda. Kumanovska proslava naj nas v prvi vrsti spominja na svetost žrtve, ki so se doprinele za veličino in svobodo jugoslovanske domovine. Zato so bili v prvi vrsti poklicani ostanki slavne kumanovske armade z invalidi na čelu, da prisostvujejo predvečernim slavnostim in da se jim vojska z vsemi dostojanstveniki pokloni. Kumanovskih invalidov pa pri desetletni proslavi ni bilo zraven. Proslava se je omejila na bleščečo vojaško parado.

Jaša Tomić.

V nedeljo je v Novem Sadu po dolgem bolovanju umrl najmarkantnejši vodja vojvodinskih Srbov, Jaša Tomić. Rodil se je na Vrhu leta 1856. V mladosti je bil pristaš socijalističnih idej. Najprvo se je boril proti narodni svobodni misli stranki ter prevzel urejevanje »Zastave«. V tisti dobi je stopil tudi med ustanovitelje radikalne stranke v Vojvodini. Tedanje politične borbe so se v Novem Sadu razvile do take strasti, da bi Jaša Tomić nekoč ubil odličnega rodoljuba in novinarja Dimitrijevića. Bil je nekaj let zaprt, nakar je prevzel vodstvo vojvodinske radikalne stranke. Jaša Tomić je spadal med najboljše srbske novinarje, kot organizator in agitator radikalne stranke je bil neodoljiv. Določila ga je izvanredna suggestivna sila govorniške besede. Jaša Tomić se nikdar ni mogel sprizniti z narodno mislijo edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev ter je vodil v svoji

»Zastavi« proti isti do konca svoje smrti žolčo borbo. Dočakal je osvoboditve in ujedinjenje, ki pa ga je pojmoval v velikosrbskem smislu. Pri zadnjih volitvah je bil izvoljen v narodno skupščino, radi bolesti ni mogel zahajati na seje in je nedavno odložil mandat. Njegovo dejanje in nehanje je določila iskreno nacionalna zaverovanost. Umrl je v siromaštvu.

Kongres francoskih komunistov.

Znano je, s kako živahno delovnostjo in navidezno dosledno socijalistično kritiko so ruski komunisti obsojali socijalistične pokrete v zapadnih državah. Najprvo so podpirali radikalne levčarske struje, ko so se te struje polastile oblasti v socijalističnih strankah, so ruski komunisti še nadalje kritizirali tako, da je prišlo zopet do razcepov delavskih vrst. V nobeni državi se jim ni posrečilo stvoriti močne komunistične organizacije. Kamor so položili roko, povsod so se njihove namere izjavile. Mesto bojne enotnosti in ojačenja je nastal razpad socijalističnih vrst. Danes je gotovo, da so komunistične stranke vseh evropskih držav neznatne frakcije brez enake javne politične moči. Ti čudni »uspehi« ruske komunistične propagande postanejo razumljivi, če opozorimo, kako nespretno in nesmoteno so postopali odgovorni ruski komunistični propagatorji. Na vseh kongresih, kjer se je govorilo o združenju socijalističnih vrst pod komunističnimi gesli so boljše nastopali diktatorsko zapovedujoče, brezobzirno uničujoče avtoriteto dotedanjih socijalističnih voditeljev. Zadnji primer takega nastopa je bil kongres francoske komunistične stranke, ki se je vršil v Parizu in ki se je zopet zaključil s popolnim razdorom. Mesto, da bi zedinil in ojačal francosko komunistično stranko, jo je razdvojil. Na kongresu se je namreč pojavil odposlanec moskovske komunistične centralne Manuilski, ki je po vrsti okrcal voditelje francoskih komunistov in jim očital znano nekomunistično nedoslednost. Moskovskim komunistom je vedenje francoskih sodrugov za nič: osebe niso dovolj goreče, časopisje oportunistično, politični nastopi nepogumni. Kongres francoskih komunistov pa je tudi zatrgadelj važen, ker vidimo, kako vlada po eni strani pri ruskih boljševidnih idejnih nepopolnosti, po drugi strani pa oportunisten ter rastoče sodelovanje sovjetske Rusije s kapitalističnimi državami sveta. V gospodarskem oziru se lahko reče, da je Rusija danes napol meščanska država, v socijalističnem idejnem pa, da je razcepila delavske volitve v vseh državah sveta.

Gospodarstvo.

Češko časopisje v jugoslovanskem posojilu.

Ker so se splošno razširile govoriče, da namerava Jugoslavija najeti na Češkem posojilo v znesku 5 milijard dinarjev, piše »Venkov«, da so vse te vesti brez zvsake podlage. Jugoslovanska vlada je sklenila najprej vojaško in gospodarsko konvencijo ter si prizadeva sedaj skleniti tudi finančno unijo, da bi kolikor mogoče izjednačila vrednost obeh vrednot. V okvir teh odredb spada tudi namera na praški borzi, uvesti kontrolni urad za trgovanje z dinarjem, to funkcijo bodo najbrž poverili neki češki banki. — Kar pa zadeva posojilo samo, izhajajo vse te govoriče vsled tega, ker se je pokazala Češkoslovaška pripravljeno, pomagati Avstriji z posojilom. V Jugoslaviji prevladuje mnenje, da bi Češkoslovaška dovolila posojilo tudi nji, ako bi je Avstriji. Z ozirom na izenačenje jugoslovanske in češke vrednote, smatrajo Čehi za potrebno, da pokaže Jugoslavija dobro voljo, ki mora najti izraza v gospodarskem delovanju. O tem vprašanju se bo najbrž razpravljalo na konferenci, ki se bo vršila ob priliki poseta jugoslovanskih delgato v Pragi med temi in češkoslovaškimi zastopniki.

Boj za petrolej.

Ozi konferenca v Genovi ni bil drugega, kakor boj za petrolej. Profesor Šarabon je v svoji »Gospodarski geografiji« posvetil temu velevažnemu vprašanju celih osem strani — 156 do

163 in 300 — in opetovano smo brali, da bo boj prihodnjih desetletij pred vsem boj za petrolej in da bo politično tisti zmagal, kdor bo imel najbogatejše petrolejske vrelce. Ko so pri podpisu miru v Versailles prisodili Angliji bogate mezopotamske in perzijske petrolejske vrelce, je vskliknil Lloyd George: »Spet je za šestdeset let bodočnost naša«. Primerjajmo z izvajanjem v omenjeni knjigi izvajanja znanega nemškega strokovnjaka dr. Wirtha v zadnji številki Leipziger Ill. Zeitung.

Ves svet je že davno pričakoval izbruh vojne med Ameriko in Japonsko. A kljub vsemu nasprotju, ki se je pokazalo na Washingtonski konferenci, je ostala Japonska zelo krotka in ponižna. To pa zato, ker je gleda na petrolej odvisna od Unije. Tako je tudi Anglija Ameriki zelo prijazna, ker dobiva od tam zaenkrat še zmeraj 60 % potrebnega iz petroleja Zakaj pa je vendar petrolej v svetovni politiki tako odločujoč činitelj? Ker kurimo z njim in njegovimi produkti bencinom in bencolom vojne ladje, aeroplane, zrakoplove, podmornike in avtomobile. Kdor nima danes zadostnih petrolejskih vrelcev, ne more iti v uspešnih boj, vsaj z nobeno svetovno silo ne.

Že prej ogromna produkcija se je dvignila lansko leto — 1921 — na 106 milijonov ton, od kojih pride na Unijo 65, na Mehiko nekaj nad 27 milijonov ton, v odstotkih 61,3 in 25,5, skupaj 86,8 %. Za njima pride Rusija, ki je bila prej veliko bolj v ospredju, a so jo vojna in nje posledice potisnile na

zaj, nato Nizozemska Indija, Galicija, Britanska Indija, Rumunija itd. Dočim je bilo l. 1919 razmerje Mehike do Unije 1 : 4,5, je bilo l. 1921 že 1 : 2,4. Edina pokrajina, ki bo bržkone z uspehom tekmovala z Unijo in Mehiko, je Perzija s sosednjimi deli Mezopotamije. Petrolejski viri so nanizani tam v 1200 km dolgi vrsti. Najbogatejši so v Dolini Mezopotamiji, ob reki Karun, dotoku Sat-el-Arabka. Ni izključeno, da bo igrala enkrat tudi Sibirija veliko vlogo: dobili so nafto v bližini toplega jezera Issik, ob jezeru Balkaš, ob jezeru Bajkalskem, v jakutski guberniji, na otoku Sahalin. Tu na Sahalinu je posebnost, ki je ne najdeš sicer na vsem svetu, jezero Kuznecovsko, obstoječe izključno iz petroleja. — Primerljajmo jezero iz asfalta na otoku Trinidad ob obali Južne Amerike.

Politika je bila vedno v tesni zvezi z gospodarstvom, posebno še s pridobivanjem kovin. Egiptski faraoni so se vojskovali z bakrom Nubije in Sinaja, Feničani z bakrom in srebrom Hispanije, Atencem so dali srebrni lavrijski rudniki sredstvo za gradbo ladjeja proti Perzom, Filip Makedonski je s pangejskim zlatom boril se proti Grkom in podkupoval njih politike. Galijski cesarji so imeli oporo svoje vlade v srebru Harza, Španci so si lastili gospodarstvo sveta opirajoč se na ameriške zaklade srebra in zlata. V najnovejšem času so zlate poljane Kalifornije, Afrike in Avstralije omogočili Anglosasom igranje prve violine na svetu. Danes se pa zlahke rude umikajo petroleju. Kdor ima največ petroleja, ta je vladar sveta. V boju za to tekočino se pa srne svetovna politika s privatno enrgijo in podjetnostjo. Ko je šla ruska nafta rakovo pot in je najmočnejši petrolejski trust nekdanjega močnega cesarstva, ustanovljen od bratov Nobel, takorekoč izginil, sta ostali le še dve skupini velikanski, ki se borita za vlado sveta. Prva je Rockefellerjeva Standard Oil Company, koje začetki so iz leta 1870, druga pa ogromen britanski trust, nastal koncem pretečenega stoletja in obstoječ iz Shell Co, Royal Dutch Co in pa iz angleško-perzijsko-burmaske skupine. Rockefellerjev trust kontrolira kapital dvanaest milijard dolarjev, britanski pa deset do enajst milijard! Kaj pa je to, dvanaest milijard dolarjev? Po kurzu dolarja začetkom julija letos sem izračunal, da je bila vsa Češkoslovaška republika vredna osem milijard dolarjev, pa to je vse, prav vse — njive, poslopja, rudniki, zaloge blaga, pšenični kapital, železnice itd. itd. — In Češkoslovaška je med najbogatejšimi državami! Našo Jugoslavijo kupi lahko Rockefeller sam, z vsem kar leze in gre. To je svetovna politika! Je pa zelo težko dobiti natančne podatke, ker petrolejski magnati vse skrivajo: sedanje razmere in še bolj načrte za bodočnost. Petrolejska diplomacija dela čisto na tihem, javnost je popolnoma izključena. Amerikanski trust vodijo sinovi Rockefellerja — ta je že čez osemdeset let star — in par najboljših njegovih trgovskih tovarišev, angleško družbo pa sir Marcus Samuel, prijatelj Lloyd Georgea, in Holandec sir Henry Augustus Deterding, ki je pa sedaj naturaliziran Anglež.

Petrolejska diplomacija igra veliko vlogo v zadnjih dvanajstih letih, posebno pa zadnji dve leti. Prej je bilo vse samo gospodarsko, od l. 1910 naprej pa tudi politično. Takrat se je Standard Oil Co prvič skušala vgnezditi v Mehiko. Ker tedanji predsednik Mehike, Porfirio Diaz, Amerikancev ni maral, so ga le-ti hoteli izrinuti in se jim je prihodnjega leta to tudi posrečilo. Bežati je moral in kot begunec je umrl daleč proč od domovine, v Rimu. V Mehiko so nastale velikanske zmede, prepriji in rabuke, Amerikanci so poslali l. 1913 celo armado v mehičansko pristanišče Vera Cruz. Angleži so se vtaknili v prepri, držali so seveda z Mehiko, z Mehiko so držali tudi Japonci, iz navedenih podatkov je vse to lahko umljivo. Že so mislili, da bo prišlo do vojne med Anglijo in Unijo, do vojne, ki bi jo po vsej pravici lahko imenovali petrolejsko vojno, tedaj je pa izbruhnil požar na Balkanu. — In namesto, da bi se Anglosasi — Angleži in Amerikanci — mesarili drug drugega, so se združili; bojno polje ni bila Amerika, temveč Evropa.

Svetovna vojna je minula in jesen l. 1920 nam kaže zopet drugo sliko. Angleži so si bili dali nakazati mandat v Prednji Aziji, trikrat so si osvojili rusko petrolejsko središče Baku, vrelce ob Karunu in one v severni Arabiji, tedaj so se Amerikanci ojunčili in so poslali v London noto: skupno smo se bojevali, skupno zmagali, plen naj bo skupen, dajte nam naš delež na prednje-azijskem petroleju! Angleži te note niso bili veseli, in že je začela stegovati Standard Oil Co svoje prste po Mezopotamiji. Letos so se pa v Genovi šteno sporekli, kompanija Standard je začela skiliti tudi na ruskokavkaskih vrelce in je dobila menda od sovjetskih zastopnikov znatne koncesije. Cela Genova je plavala v petroleju. Nazad-

nje je prožna in zavita petrolejska diplomacija ustvarila glede ruskih vrelcev nekako interesno skupnost med družbama Standard in Shell, rahlo sicer, a za pesek v oči zadostno. Goto-vo je, da si Anglija ne upa ali noče od- prvo nastopiti proti Ameriki, temveč jo hoče potlačiti z zvijačo. Zaukrat je Anglija glede na petrolej se zmeraj v prvi vrsti navezana na Unijo. A petro- lejski vrelci Unije bodo kmalu izčrpani, če bo šlo tako naprej — govorijo v 17 do 20 letih — in le nekatere unijske države imajo upanje na dalj časa. In če se bo enkrat to zgodilo, tedaj bo vladala svet Predna Azija, oziroma tisti, ki jo bo imel v rokah, torej za- enkrat Angleži. Zato moramo orientsko konferenco gledati tudi s tega vidika: Anglija nastopa proti Turčiji, ojačena Turčija pomeni zanjo nevarnost v Prednji Aziji, zato naj ostane Turčija po možnosti slaba, naj nikakor ne dobi Carigrada in Dardanel, ker to pomeni večji njen ugled, večjo moč pri muslimanih in s tem vred manjšo politično in gospodarsko moč Anglije. Tu notri je razlaga za potek konference glede orientala. Na vsak način pa vidimo, da bo v prihodnjih letih določal petrolej

smer svetovne politike, gibala se bo v znamenju petroleja. Izjava Lloydja Ge- orgea, najbrihtnejšega evropskega poli- tika, tako dosti bolj razumemo.

— Sladkanje letošnjega mošta. Pokrajinska uprava za Slovenijo razgla- ša: Ker grozdje letos vsled neugodnih vremenskih razmer ne bo doseglo sladkobe lanskega letnika, dovoljuje pokrajinska uprava, odd. za kmet. v Ljubljani na podlagi § 5 vinskega zakona le vinskim producentom prosto in splošno sladkanje letošnjih vinskih moštov v celji Sloveniji in sicer z 2 do 4 % (2 do 4 kg na 100 l mošta), kristal- nega ali kockinega sladkorja. Sladkajo naj se le mošti navadnih vrst, ki imajo izpod 14 % in oni finejših vrst, ki imajo izpod 17 % sladkorja. V ta namen prarabljeni sladkor mora biti popolno- ma čist; rjavi (ameriški) sladkor se ne sme rabiti. Sladkor se sme raztopiti le v moštu, ne pa v vodi, ter naj se doda po možnosti še kipečemu moštu. — Vsled splošne dovolitve sladkanja za celo Slovenijo odpadejo posamezne prošnje za dovoljenje sladkanja, kakor tudi posamezna naznanila o izvršenem sladkanju.

Dnevne vesti.

— Na českoslovaški državni praznik dne 28. oktobra 1922 konsulat Českoslo- vake republike v Ljubljani ne uraduje.

— Posnemanja vredno. Zagrebški župan se je obrnil na ministrstvo za socialno politiko za subvencijo, da bo mogla zagrebška občina zgraditi 500 stanovanj za naše železničarje. Mesto se zaveže dati stavljišču brezplačno na razpolago in istotako brezplačno iz- vesti vso kanalizacijo, instalacijska in regulacijska dela.

— Iz zdravniških krogov. Za višje okrajne zdravnike v VIII. čin. razredu na dosedanjih mestih so imenovani sle- deči okrajni zdravniki: dr. Božidar Ku- delj v Crnomlju, dr. Vladimir Vrečko v Ptuj, dr. Ivan Jurečko v Mariboru, dr. Josip Hrušak v Konjicah in dr. Franc Gerlovič v Brežicah.

— Nova odredba vojnega ministr- stva. Vojno ministrstvo je odredilo, da se mora vsak vojni državljani, ki je pre- korčil 18. leto, pri odhodu iz občine za- več kot 30 dni javiti pri vojaškem po- veljstvu občine, iz katere odhaja in one, kamor se preseli. Prestopki te narabe- be bodo kaznovani z disciplinarnimi za- porom, v slučaju ponovitve pa po vo- jaškem kazenskem zakonu.

— Izključitev pijanih in nedostojnih potnikov od vožnje po železnici. Ker se v zadnjem času pogosto dogaja, da na- dlegujejo pijanci v osebnih vlakih potu- jelec občinstvo z nespodobnim vede- njem in preklinjanjem ter pohujšuje- jo mladino, je pozvala železniška upra- va osebe, naj vsakogar, ki bi med vož- njo nadlegoval sopotnike izključi na prvi postaji od nadaljne vožnje in se bo proti njim kazensko postopalo. Pijanini osebam pa že pri osebnih blaginjah ne bodo izdajale vozovnice. Potujoče ob- činstvo pa naj po svoji moči sodeluje, da se zatre ta žalostni pojav, ki škoduje javni morali in narodnem ugledu.

— Državna borza dela. Pri vseh po- družnicah »Državne borze dela« v Ljubljani, Ptuj, in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 8. do 14. oktobra 1922 dela 260 moških in 99 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 157 moških in 95 ženskih de- lavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 190. — Promet od 1. januarja do 14. oktobra 1922 izkazuje 30.984 strank in sicer 15.268 delodajalcev in 15.716 de- lojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 9354. — Dela iščejo: kova- čji, železostrovarji, livarji, ključavni- čarji, sedlarji, peki, mlinarji, mesarji, trgovci, sodniki, prodajalci, pisarni- čarji, šoferji, strojniki, modistinje, va- jenci, vajenke itd. — V delo se sprej- mejo: gozd. delavci, rudarji, kleparji, mizarji, zidarji, tesarji, krznarji, ple- sarkarji, laboranti, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

— I. izkaz prispevkov za Aškercev spomenik v Ljubljani. Odbor za Ašker- cev spomenik v Ljubljani je prejel do 15. oktobra 1922 sledeče prispevke: po 4000 K dr. Al. Praunseis v Ljubljani; po 1000 K minister Ivan Hribar, ravnatelj dr. Kisovec, veletržec Fran Vokač, mi- nister dr. Žerjav; po 900 K Vinko Vabič v Zalcu; po 800 K prorektor univerze dr. Krek; po 600 K dr. Rosina v Mari- boru; po 500 K dr. Franjo Lipold v Ma- riboru, Dragotin Hribar; po 400 K Zof- ka Kveder-Demetrovičeva v Zagrebu; minister n. r. dr. Kukevec, ing. Pick v Ljubljani; Jakob Špicar v Radovljici, šolski nadzornik J. Wester, Rasto Pu- stoslavšek, poslanec Brandner, poslanec Deržič, K. Schweiger, H. Lenassi, F. Smole; po 315 K Djačka četa v Celju; po 240 K Hinko Požun v Gornji Radgo- ni; po 200 K prof. Ferdo Seidl, Ivan Vr- hovnik; po 160 K dr. Al. Kraigher; po 100 K dr. Otakar Rybář; po 60 K mala družba v Ljubljani. — Skupaj 16.175 K. Blagajnik: dr. V. Kisovec.

— Strašen dogodek na vlak. Pred par dnevi je prišla neka kmetica na za- grebški kolodvor, da odpotuje z zagor-

— Umrla je včeraj v Gledališki uli- ci štev. 7 gospa Josipina Šircelj rojena Knez. Pogreb bo jutri popoldne ob 2. uri N. p. v m.

— Pobeg od doma. Oman Ana, sta- ra 18 let, je pobegnila od svoje matere v Sodni ulici 1, II. nadstropje, neznanu kam. Omenjena je srednje postave, sve- tlih las in sivih oči.

— »Dunaj, umirajoče mesto«. Danes se predvaja v kino »Tivoli« veliko- mestna drama »Dunaj umirajoče me- sto«. — Popis tega filma se dobi pri blagajni.

Maribor.

Težka nesreča. V Studencih pri Mariboru je pretečeni pondeljek padel s senika na tla kurjač južne železnice, Friderik Kolnik in se pri padcu težko poškodoval na glavi. Odpeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

Nagrobni spomenik je bil ukraden od neznanega storilca z nekega groba na starem pokopališču.

Vlom. Pred 14 dnevi so neznan storilec ukradli iz pisarne odvjetnika dr. Rozine pisalni stroj. V nedeljo popoldne pa je bilo vlomljeno v pisarno odvjetni- ka dr. Juro Jana v Sodni ulici in pokra- deno mnogo knjig, obleke in drugih stvari. Istega dne je bilo vlomljeno pri odvjetniku dr. Josip Rapocu v Cankar- jevi ulici.

Živinski graničar. Dne 15. okt. je napadel graničar Safran Kraljevički pri Sv. Križu nad Mariborom štetno hčer- ko nekega posestnika in jo posilil. Iz- ročili so ga mariborski vojaški ko- mandni.

Celje.

Proslava 10 letnice zmage pri Ku- manovem na ljudskem vseučilišču v Celju. V ponedeljek, 23. okt. je ljudsko vseučilišče v Celju svečano proslavilo zmago pri Kumanovem. Poslušalcev se je nabrala polna dvorana. Gosp. vladni svetnik Em. Lilek je imel v srbskem je- ziku slavnostno predavanje o Kuma- novski bitki in zmagi. Razložil je uvo- doma vzroke, zakaj je nastala balkan- ska vojna. Govoril je dalje o poteku Kumanovske bitke, razložil strategične posledice zmage pri Kumanovem in njen zgodovinski pomen. Svoja izva- janja je pojasnil na zemljevidih. Kon- cem se je spominjal padlih junakov, ki so žrtvovali svoje življenje pri Kuma- novem. Poslušalci so jim zaklicali tri- kratni »Slava« Trikratni »Živel Aleksan- der« je zadonel tudi našemu kralju, ta- kratnemu prestolonasledniku, ki je zmagovit vodil prvo srbsko armado pri Kumanovem k zmagi. Nato je di- jaški zbor celj. realne gimnazije zapel pesmi »Bože pravde« in »Tamo dale- ko...«, na kar je bila lepa proslava za- ključena.

Prihodnje predavanje na celjskem ljudskem vseučilišču bo dne 6. nov. Predaval bo g. nadučitelj J. Bizjak o temi »iz kraljevskega števila«; to pre- davanje se je moralo vsled kumanovske proslave preložiti.

Kumanovska proslava v Celju. V torek, 24. t. m. se je vršil ob 8. uri zjutraj v celjski farni cerkvi slovesni requiem za padle borce pri Kuma- novem. Službo božjo, katere so se ude- ležili zastopniki vojaških in civilnih oblasti, je opravil celjski farni upravi- telj g. Jurak. — Po službi božji je bilo predavanje o zmagi pri Kumanovem v vojašnici Kralja Petra. — Šolska mladina je proslavila zgodovinski dan s šolskimi mašami. V šoli je nato učitel- stvo mladini razložilo pomen zgo- dovinskega dne.

Kongres železničarjev.

Narodne organizacije jugoslovanskih železničarjev (Zveza jugoslovanskih železničarjev v Ljubljani in Udruženja v Beogradu, Sarajevu, Zagrebu in Suboti- ci) so imele dne 21., 22. in 23. t. m. v Beogradu svoj letni kongres. Kongres se je bavl predvsem z neznosnim gmo- tnm položajem vseh železničarjev. — Kongres je nadalje sprejel enotna pra- vila za vse našete narodne organizacije v kraljevini, ki se bodo, ko bo vlada pravila potrdila, na podlagi teh pravil preobnavala v enotno organizacijo z av- tonomnimi pokrajinskimi organizacija- mi in centralnim odborom v Beogradu. Kongres je posetil pomočnik ministrstva saobračaja g. Avramović, ki je v dalj-šem govoru obrazloževal prilike in ne- prilike pri železnicih. Minister saobra- čaja sam pa je poslal na kongres svoje- ga stenografa. Iz stenografskega zapi- snika se bo mogel g. minister saobračaja temeljito seznaniti o mišljenju in hodi med železničarji, kajti kongres mu je našel mnogo bridkih resnic.

Kongres je sprejel tole resolucijo: I. Resoluciji centralnega odbora na- rodnih železničarjev in njihovih pokra- jinskih organizacij, izročeni prometnemu ministrstvu dne 25. septembra t. l., ki se nanaša na povečanje in izjednačenje draginskih doklad, se mora takoj v ce- loti ugoditi.

II. Naredbo o zavarovanju promet- nega osebja, ki je zasnovana na osnovi

čl. 6. zakona o zavarovanju delavcev, se mora izpremeniti v toliko, da odgo- varja odredbi istega zakona, da se jim ne prikrašuje pravic, pridobljenih v po- sedinih pokrajinskih zakonih in da se po tej naredbi čimprej donesejo pra- vilniki in formularji in izvedejo volitve uprave.

Direkcije naj čimprej postavijo stal- ne zdravnike po predlogih uprave fun- dov in naj namestijo po zahtevi uprave fondov.

III. Stanovanja in železničarske ko- lonije naj se zgrade čim prej, da želez- niško osebe ne bo primorano prenašati splošne stanovanjske bede.

IV. Kongres je odobruje sprejel na- znanje obećanje g. ministra, da bo poslal projekt zakona, predno ga izroči zaku- nodajnemu odboru v rešitev, Centralne- mu odboru narodnih železničarjev na upogled, in da bo upošteval opravljene protipredloge, ravnotako tudi vse pra- vilnike, ki bodo sledili zakonom.

V. Pravice, pridobljene v pokrajins- kih zakonih, ki so po ujedinenju ukl- njene, se morajo vrniti.

VI. Železničarjem na okrožnih in pri- vatnih železnicih, zlasti na podrijskih in požarevskih, se morajo priznati vse pravice, ki jih uživajo železničarji dr- žavnih železnic. G. minister naj kot nad- zorstvena oblast najde načine in naj na- poti okrožne odbore, da se odzovejo opravičenim zahtevam svojih železni- čarjev v onih mejah, v katerih imajo pravice tudi državni železničarji.

VII. Pavšali za potovanja, dežurstva in čezurna dela naj se povečajo v raz- merju kilometraže. Dodatki na nočna dežurstva naj se razširijo na vse proge razvitega železniškega prometa, a ne samo na poedine postaje.

VIII. Draginski doklade naj se raz- tegnejo tudi na penzioniste in njihove rodbine v smislu točke I. te resolucije.

IX. Nabava obleke naj se forsira, da se bo obleko dobilo že začetkom zime.

Resolucijo izroči Centralni odbor gospodu prometnemu ministru, ko se vrne s kumanovske proslave, s sledečim spremnim pismom:

Gospod minister! Dostavljam Vam v prilogi resolucijo kongresa narodnih železničarjev iz cele kraljevine, si usoj- amo opozoriti gospoda ministra, da pri- čakujemo ugoditve naše zahteve točke I. priložene resolucije v roku 15 dni s tem, da velja povišanje od 1. avgusta t. l. dalje. Ako se to ne bi zgodilo, si usojamo pripomniti, da nismo v stanu še nadalje nositi odgovornost in da bomo prisiljeni, razpustiti organizacije, ker ne bomo mogli odgovarjati za posledice v slučaju negativne odločitve. — Beograd, 23. oktobra 1922. — R. Milosavljevič s. r. tajnik. — D. Milojevič s. r. predsed- nik Centralnega odbora

Šah.

Sahistinjam. Ljubljanski šah. klub vabi vse cenj. dame, ki se že pečajo, oz. se žele pečati z odlično šah. umetnostjo, da se udeležijo otvoritve damskega šah- ovskega tečaja, ki se vrši v četrtek, 26. t. m. med 6. in 8. uro zvečer v sepi- riranem lokalu »Ljubljanskega šah. kluba« v Nar. kavarni (zadnja soba), kjer se bodo določili damski igralni dnevi ali večeri, nadalje urnik ter se bode tudi izvolilo načelnico. »Ljub. šah. klub« bo nudil pouk v šahu brezplačno po anlašč za ta pouk določenem učitelju. K teore- tičnim večerom bo dostop dovoljen iz- ključno le damam in so ti večeri name- njeni le resnemu študiju. K praktičnim damskim igralnim večerom pa bodo imeli dostop tudi gg. klubovi člani, ven- dar le pod pogojem, da igrajo izključno le s cenj. damami.

Sport in turistika.

Atletika Celje: S. K. Primorje. V nedeljo 29. t. m. nastopilo v Ljubljani celjski Atletiki proti S. K. Primorju. Celjski Atletiki so že več let edini resni konkurent našega nogometnega prvaka Ilirije. V letošnji jesenski sezoni so se že pojačali, tako da so pri poslednji prvenstveni tekmi z lahkoto pobedili sportni klub Celje s 5 : 0. Tudi Primor- je bo nastopilo v močni postavi ker bo

ta prijateljska tekma zadnji trening za predstoječi prvenstveni boj z ljublan- sko Ilirijo. S to tekmo bo Primorje po- kazalo, ali bo njegov nastop z Ilirijo mogel računati z vsaj častnim izidom. Tekma se bo vršila na igrišču S. K. Pri- morja, Dunajska cesta in bo začela toč- no ob 15. uri. Sodnik g. Oclic iz Celja.

Izlet na Lisco (996 m), ki ga priredi dne 29. t. m. Slovensko planinsko dru- štvo s povabilom na vse podružnice, da se udeležijo tega izleta, kjer se sni- dejo planinci iz Savske, Savinjske in Dravske doline. — Odhod iz Ljubljane ob 5 uri 40 min. Iz drugih postaj je mediti odhod tako, da se snidejo od 7—8. uri v Zidanem mostu ali ob 8. uri 37 m. n. na Bregu. — Ravnateljstvo južne železnice je dovolilo z odlokom 3665/11. 22 50 % popusta pri vožnji vsem izletnikom pod sledečimi pogoji: Iz vseh postaj južne železnice v Slove- niji se kupijo vozovnice II. ali III. raz- reda do postajališča Breg. Izkazati se je treba s člansko izkaznico in pustiti žigosati vozovnico z mokrim postaj- nim žigom. Te vozovnice se ne smejo oddati, ker veljajo tudi za nazaj v zve- zi s potrdilom o udeležbi, ki jo dobijo udeleženci na cilju. Od končne postaje Breg se 2. uri in pol do planinske koč- e blizu vrha. Sestop po dogovoru. Po- vratek z vlakom, ki prispe v Ljublja- no ob 21. uri 37 min. V slučaju res- sla- bega vremena se izlet ne vrši.

Gledališče in glasba.

Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani, Florjanska ul. 27/I. — V so- boto, 28. oktobra veseloigra »Gospod senator«. V nedeljo, 29. oktobra veselo- igra »Maškarada«. V torek, 31. okto- bra veseloigra »Gospod senator«. Za- četek vsesaj ob 8. uri zvečer. Predpro- daja vstopnic v kavarni Zalaznik pri blagajni.

Pevska vaja v Zvezl včlanjenih ljubljanskih zborov se vrši v nedeljo, dne 29. oktobra tega leta dopoldne v pevski dvorani »Glasbene Matice« in sicer za I. in II. tenore točno ob des- etih, za I. in II. base točno ob tridesetih na 11. uro. Nove nagrobnice! Polnoštevila udeležba nujno potrebna! Odbor Zvez- slovenskih pevskih zborov.

Društvene vesti.

Československá Obec v Ljubljani pořádá u příležitosti Československého národního svátku dne 28. října, — po slavnostním představení »Jenufy« (Jen pastorkyna) — přátelský večer v re- stauračních místnostech Národního do- mu a zve tímto svoje členy i ostatní příslušníky českosl. republiky k hojně návštěvě. Jihoslovanskí hosté na ve- čírku vřele vítáni. Přihlášky na vstu- penky k slavnostnímu představení v divadle z ochoty přijímá pan Skružný, u něhož dlužno listky předem a včas zajištění.

Tovariši-Triglavan! J. A. D. »Tri- glav«, podružnica Ljubljana, ima svoj semestralni redni občni zbor za zimski semester 1922/23, dne 28. oktobra 1922 ob 14. uri v zbornici univerze. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Čitanje zapisnika. 3. Poročilo odborov. 4. Glav- na poročila odbornikov. 5. Razdelitev trakov. 6. Poročilo revizorjev. 7. Volit- ve. 8. Program dela za bodočo poslo- vno dobo. 9. Slučajnosti. — Udeležba na občnem zboru je za vse aktivne čla- ne »Triglava« obvezna, vabljeni so sta- rejšine »Triglava«. — Odbor.

SVILA.
modni nakit, vse potrebščine
za šivilje in krojače

naiceneje pri:
A. Šinkovic nasl. **K. Soss,**
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti **PALMA** kaučuk pot- pevnike in pot- plate

Gospodarske vesti.

Nezaposlenost na Češkem. V polovici meseca septembra je bilo po statistiki ministrstva za socialno skrbstvo v češkoslovaški republiki 33.000 oseb brez dela in zasluzka, in sicer 21.600 moških ter 11.400 ženskih delovnih moči in pa 29.500 družinskih udov. Od teh jih pride na Češko 19.000, na Moravo in Šleško 9700, na Slovaško in Podkarpatsko Rusko 4300. Vsi zgoraj omenjeni tisoči brezposelnih delavcev je dobivalo državno podporo. Podjetja so pa z denarjem in blagom pomagala 43.750 deloma nezaposlenim delavcem in 20 tisoč 550 družinskim udom. Število nezaposlenih delavcev, kateri so dobivali

neposredno državno podporo, je v primeri s prejšnjim mesecem precej narastlo, zakaj v mesecu avgustu jih je bilo le 25.000 delavcev brez dela. V septembru je dobivalo državno podporo v brezposelnosti 25.500 oseb, od zasebnih podjetnikov pa je bilo podpiranih 8804 delavcev, ki so bili brez dela.

Industrijska kriza v Češkoslovaški. Splošno nemško tekstilno združenje v Reichenbergu je imelo daljša posvetovanja o odstranitvi industrijske krize na Češkoslovaškem. Sedaj je združenje izdalo spomenico sledeče vsebine: Ker vlada ne bo izvedla politične krone na 10 centimov, mora znižati visoke tarife in davke ter dajati premoža etc. Po enem izmed teh

potov mora iti vlada, ako hoče ublažiti krizo. — Načelstvo zveze je sklenilo izdati okoli na vse župane, naj vplivajo s pritiskom na vse delodajalce, da vzdre svoje obrate kljub krizi in pogonu.

Izvoz svinj iz Madžarske. Madžarski trgovci s svinjami skušajo doseči pri vladi, da se dovoli izvoz svinj iz Madžarske. Nadprodukcija svinj znaša deset do dvanajst tisoč komadov mesečno. V sled tega je mogoče, da izgube poljedelci interes na reji prašičev. Trgovci zahtevajo, da se dovoli, izvoziti tedensko vsaj 1000 komadov.

Elektrifikacija Podkarpatske Ruske. Slov. Denik poroča, da se jako ugodno presoja načrt elektrifikacije v Podkarpatski Ruski. Izkoristiti menijo

vodne sile rek Tereblje in Riko. Obe reki boste dajali toliko električnega toka, da se bo z lahkoto izvršila elektrifikacija tudi na železnicah vse Podkarpatske Ruske.

Cene železu v Nemčiji. Cene železu v Nemčiji so znova regulirali. Železo v palicah se je podražilo za 2500 t. j. 3.18% sedaj veljavni cen. Tudi osnovne cene drugih izdelkov so povišane v isti procentualni izmeri.

Ruski industrijski kongres v Petrogradu. Prvi ruski industrijski kongres je začel zborovati v Petrogradu.

Nemški carinski nadavek znaša od 25. do 31. t. m. 53.900 mark.

Železniška konferenca nasledstvenih držav se bo vršila koncem te-

ga meseca v Breslavi. Na tej konferenci se bodo uredila važna vprašanja tranzitnega prometa.

Tržišče hmelja. Brzojavno tržno poročilo iz Nürnberga dne 23. 10. 1922, 3000 mark višje, živalno nakupovanje, lmelj iz hribovitih leg stane 62.000 mark za 50 kg. (100 mark je 5 K).

Novosadska produktna borza. Tečaji dne 23. 10. 1922: pšenica bačka 325, sremska 328, ječmen bački 250, sremski 255, oves bački 225, sremski 230, koruza bačka 260, sremska 265, fižol beli novi 305, pisani novi 300, moka št. 0 475, moka za kuho 450, št. 6 400, pšenični otrobi 125, svinjska mast 28, bačko zelje v glavah 70, bosanski orehi 500, čebula 300.

PRODAJA:

PLAVI ŽENSKI ZIMSKI PLASČ in vel. »Europäischer Verkehrsart« je takol na prodaj. Nizka cena Selo 44, Horvat.

»OSTERREICHISCHE GESETZ-KUNDE«, 1-4 debeli zvezki, krasno, v platno vezani, dobro ohranjeni za nizko ceno. Din 250.— Kje, pove uprava št. 718

POSTELJO 2 modroci, 2 metra dolga, 2 metra široka (dvojni), skoraj nova, po ugodni ceni. Cena in na ogled pri Franc Jenko, Medvođe 3. 717

FINE STICE od 5—10 metrov več vazonov. Cena se stavi na zahtevo. Naslov v upravi lista. 716

PISALNI STROJ (Remington), dobro ohranjen po ugodni ceni. Fr. Aparnik, Kamnik. 714

ZAGO NA VODO pri Mariboru. Posestvo, 34 oralov, pri Mariboru, z živino in celotno kakor tudi opremljeno vilo. 715

Paromlin s stiskalnico olja, 1.300.000 K. Gostilna, 2 orala zemljišča, 1.000.000 K. Vilo, pri kupu prosto stanovanje. Trgovska in stanovanjska hiša. Posedava od 3 do 12 oralov pri Mariboru, Ptuju, Celju. Tovarno čevljev, za vsako drugo obrt. Pisarna Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3. 702

KUPI: **ZAGO**, mali polnojarjenik, premer 500—550 mm po nudi na upravo lista pod št. 710.

1 MALO DYNAMO od 10—20 luči razsvetljave. F. Debeljak, Gmeljane nad Ljubljano. 709

SLUŽBE: **UCENCA** za pekarsko obrt iz boljše rodbine sprejemni takoj. Postrežba in stanovanje v hiši. V. Stark, Dolnji Logatec. 713

RAZNO: **SOBO** (eventuelno s hrano) išče mlad gospod. Ponudbe pod »Solden« na upravo lista. 715

MLADENIČ, absoluten izmetiljske šole, ki ima lepo posestvo in je neomadeževane preteklosti, želi v svrhu ženitve znanja z gospodno 22—28 let staro, s primerno izobrazbo in dobi. Resne ponudbe s sliko na in, zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5 pod št. 100. — Tainost zjamčena. 712

MORSKO TRAVO nudi vsako množino SEVER & KOMP, Ljubljana, Wolfova ulica 12. 117

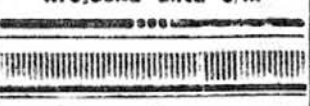
Parketne desčice iz slavonskega hrasta, strešno lepenko, lesni cement dobavljam v vsaki množini najceneje.

I. Jugoslovska tvornica Bakula

JOS. R. PUH LJUBLJANA

Gradaška ul. 22 — Telef. 513

Slovenskim citrašem! Zvezek III. »Slovenskih narodnih pesmi« za citre in petje, ki je pošel, je zopet izšel v tretji predelani in pomnoženi izdaji. Cena D'n. 15 — Nekateri zvezki prejšnjih izdaj se dobijo še pri meni po nižji ceni! Priporoča se **IVAN KIFERLE**, Ljubljana, Krojaška ulica 8/II.

Suhe gobe in kumno

kupuje Sever & Co., Ljubljana

Wolfova ulica 12.

Razno perilo za dame, gospode in deco priporoča trdka **A. & E. Skaberné**, Ljubljana, Mestni trg 10.

Bančni uradnik išče za 1. ali 10. november mesečno sobo, če možno s posebnim vhom. Ponudbe pod »Bančni uradnik« na anončni zavod Dr. Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica št. 5

Urar Ed. Škopek Ljubljana, Mestni trg št. 8. Velika zaloga ur, zlatnine, srebrnine in optike. — Popravila se izvršujejo strokovno in pod jamstvom. Cene nizke.

AUTO Bencin. — Pneumatika. Olje. — Vsa popravila. — Mast. — In-vožnje. — Le prvostno blago in delo po solid. cenah nudi **Jugo-Auto d. o. z.** v Ljubljani.

TRGOVINA BOMBAŽA: SU-KANCA LTD.

Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg 12.

PAPIRNA TRGOVINA: **I. Gajšek**, Ljubljana, Sv. Petra c.

Enkratna objava 1½ din. Priporočajo se sledeče trdke:

SPEDICIJE: **Orient**, d. d. Ljubljana, Sodna ul. 3, tel. 463. **Balkan**, d. d. Ljubljana, Dunajska c.

VELETRGOVINA VINA: **Restavracija »Zlatorog«**, Ljubljana, Gosposka ulica.

FOTOGRAFSKI ATELJE: **Kunc Franc**, Ljubljana, Wolfova ul. 6. Prvi domači zavod za povečanje slik.

KNJIGARNA: **Zvezna knjigarna**, Ljubljana, Marijin trg 8.

MANUFATURE: **F. Ostreljč**, Ljubljana, Vegova ulica št. 12. V bližini državne realke.

Franc Brumat, Ljubljana, Mestni trg 25/1.

TRGOVINA BOMBAŽA: SU-KANCA LTD. **Karl Prelog**, Ljubljana, Stari trg 12.

PAPIRNA TRGOVINA: **I. Gajšek**, Ljubljana, Sv. Petra c.

SLAŠČICARNA: **Kalaš**, Ljubljana, Židovska ul.

KAVARNE: **»Central«**, Ljubljana, poleg ljubljanskega mosta, **Štefan Mikolič**.

JADRAN, Breg, vsak dan koncert.

TRGOVINA Z ZLATNINO IN SREBRNINO: **Ivan Pakiz**, Ljubljana, Stari trg 20.

KAMNOLOM IN OPEK STROJ: **Kleemanns ver. Fabrik**, Ober-türkheim und Faurndau.

Produktivna zadruga pleskarjev sobo in črkoslikarjev, reg. z. št. 0. z. Ljubljana, Gosposka ul. 4.

VLIVANJE VSAKOVRSNIH KOVIN: **Pezdirnik & Cie**, Ljubljana — Zg. Sisk. **STAVBNO IN UMETNO TESARSTVO:** **Jakob Pavlič**, Domžale.

SPECIJALNA KROJAČNICA DAME IN GOSPODE: **S. Potočnik**, Selenburgova ulica 6/II.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE: **J. Maček**, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3.

Tovarnarji, veletrgovci pozor! Samoprodajo na debelo, zastopstvo ali komisijsko zalogo, kakaga dobro vpeljanega in solidnega blaga sprejme v Mariboru specializirana in kolonialna veletrgovina. Pisarna in skladišča na nabavi prometni ulici, stalen obisk trgovcev v mestu in na deželi po lasnem potniku. Kavcija na željo na razpolago. Pismene ponudbe na **Trgovski list**, Ljubljana pod »SOLIDNOST«.

Maraskino Morpurgo. Časica tega delikatnega likera je nepopisen užitek!

Priporočamo: **Cognac Dalmatia Medicinal** in druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe. Prva dalmatinska odlikovana parna destilacija **V. MORPURGO, SPLIT** Častopnik: **Adolf Kordin**, Ljubljana, Brethovnova ulica 9.

Prostovoljna dražba hiše št. 38 na Opekarski cesti v Ljubljani s pritliklinami in z vrtom se vrši na licu mesta v nedeljo dne 29. oktobra t. l. ob 2 uri popoldne. Izključna cena 500.000 K. — Vadij 10%. — Dražbeni pogoji se lahko upogledajo v pisarni notarja Hudovernika v Ljubljani, Sodna ul. št. 6.

Najstarejša spedijska trdka v Sloveniji **R. RANZINGER** Ljubljana spedijska pisarna **Jesenice** Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zacinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo. Brzjavni: **Ranzinger**. Interurban telefon 60.

Dr. S. Deželic: **Terminologija trgovskih znanosti.** Izide te dni! Priročnik s 15.000 trgovskih, tehničnih in internacionalnih in domačih izrazov z objašnjenjem njih značaja. — Neobhodno potrebno za vsako trgovino, industrijo in banko. V prilogi tabele vseh denarnih vrednosti in mer selega sveta. Delo je prirejano v obliki miniaturne trgovske enciklopedije (Miniaturni lexikon) ter potreben dialekt trgovskih slov, prirednim krogom in ostali inteligenci. — Cena knjigi v predplačilu Din 53.— s poštnino, medtem, ko bo po knjižničarski ceni stala Din 100.— Naročila in predplačila sprejema »POLIGRAFIJA« d. d. ZAGREB, Gunduličeva ul. 20. — Tel. 27-93. Zahtevajte cenike

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in lute za tapetnike, sedlarje itd. priporoča trdka **A. & E. Skaberné**, Ljubljana, Mestni trg 10

P. n. gospodinja, šivilje, krojače, čevljarje, in sedlarje opozarjamo, da se dobijo zopet najboljši šivalni stroji

„Gritzner“ v vseh opremljenih material predvojni cene najnižje edino le pri

Josip Petelincu Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 2. Pouk v vezenju brezplačen!

Isotom igle, olje, vse nadomestne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles. — Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce, sedlarje, toaletno modno blago, srajce, kravate, šetke, palice.

Galanterija, gumbi, na veliko in malo!

Najnižje cene! **Točna postrežba!**

„SLOGRAD“ Slovenska gradbena in industrijska d. d. Ljubljana. Tekoči račun pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani: Tel. interurb. 180. — Tehnična pisarna v tovarni Keršič, Sp. Šiška.

JADRANSKA BANKA a. d. v BEOGRADU javlja, da bo pričnši z dnem 1. novembrom 1922 obrestovala pri vseh svojih poslovalnicah v Jugoslaviji stare in nove vloge na knjižice s čistimi 5% obresti. Vloge na tekočem računu se bodo obrestovale po dogovoru najugodnejše, posebno pa vezane vloge proti eno-, tri- ali šestmesečni odpovedi.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industr. zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije. Vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Špecialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode. **Zastopa:** patent dr. ing. Empergera za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z lito-železnimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, silo, mostovih in podobno). **Izdeluje:** vse vrste tehničnih projektov, statičnih preračunov, stroškovnih in rentabilitetnih proračunov. **Gradbena vodstva:** Krani, Tržič, Logatec.